

THIERRY SCHMITTER

NAAM THIERRY SCHMITTER (1969)

GEBOORTEPLAATS GRENOBLE, FRANKRIJK

SPORT ZEILEN 2.4 mR

PALMARES 3^e PLAATS PARALYMPISCHE SPELEN 2004, ATHENE

2^e PLAATS WK (VALIDE) 2006, HELSINKI

3^e PLAATS WK 2007, ROCHESTER

5^e PLAATS PARALYMPISCHE SPELEN 2008, QINGDAO

WERK PATENT EXAMINER AAN HET EUROPEES OCTROOIBUREAU IN RIJSWIJK

07

De naaktheid en schoonheid van de natuur; Thierry Schmitter sloot er lang geleden een pact mee. De eigenzinnige elementen, de wispelturige karaktertrekken, ze hebben een hoop gemeen. Schmitter doet wat hij wil, de natuur evenzeer. Vandaar ook dat de verstandhouding niet werd verstoord toen hij in 1998 als berggids het pad onder zijn schoen voelde wegschuiven en een val van zestig meter hem in de rolstoel deed belanden. 'Want de natuur kan nooit de schuld krijgen.' Hij overleefde, wonderbaarlijk genoeg. En werd naderhand weer één met de berg én met het water. Getooid met een geharde geest vervolgde hij zijn levensexpeditie.

98 WAS GETEKEND

Volgens de vermaarde bergbeklimmer Ronald Naar gold de geboren Fransman als de extreemskier van Nederland in de jaren negentig en één van vaderlands beste alpinisten. De twee vergezelden elkaar in 1995 tijdens het bedwingen van de K2, de moeilijkste Himalaya-top. Op enkele honderden meters van de top (8616 meter) moest Schmitter zich terugtrekken, hij had teveel gegeven. De avonturier beging bergen via nimmer door anderen beklommen wegen. Besteeg ijswanden, hangende gletsjers. Hij beheerste de kunst van het klimmen als geen ander. Met het drama van die ene val verdween dat hoofdstuk in zijn jongensboek. 29 november 1998. Tijdens het ijsklimmen in de Zwitserse bergen. Hij raakte vanaf zijn middel verlamd. Sindsdien geldt sport als therapie. Hij skiet weer van steile hellingen, maar nu anders. Met een zit-ski waagt hij zich aan afdalingen van bergwanden en gletsjers. 'Ik was 29, dacht dat ik de hele wereld aankon. Niets kon stuk.' Hij was destijds aspirant-gids. Wat inhoudt dat je onder leiding van een gediplomeerde berggids je beroep zelfstandig mag uitoefenen. 'Ik had alle examens gehaald die nodig waren om berggids te worden. Op mijn werk ging het goed, ik zat bij een ingenieursbureau. Een ideale combinatie. Het was wel gevaarlijk wat ik deed, maar ik heb me nooit als een stuntman gedragen. Het heette 'extreem klimmen' en 'extreem skiën', maar als klimmer evalueer je vooraf de risico's. Je weegt af of je nog terugkomt, of niet. Extreem skiën hoort bij het alpinisme, maar ik liet me niet lenen om met een helikopter naar boven te gaan, me te laten droppen op de top en dan van de steile helling naar beneden te skiën. Commercieel gedoe, waardoor veel snowboarders en skiers die ik kende, er niet meer zijn. Ik klom altijd omhoog, waardoor je vervolgens bij de steile afdaling wist wat je tegen kon komen.' Toch is heldenmoed vereist. 'Mensen hebben het vaak over de kick. Vind ik een beetje een consumptiewoord. Ik zoek en zocht iets waar ik me prettig bij voel en wil daar voldoening uithalen.' Ineens was er die niet ingecalculerde vrije val van zestig meter. 'Eerst dacht ik: dit wordt een tijdje niet klimmen... Iedereen bleef rustig, ook mijn vrienden waarmee ik klom. Later heb ik wel even gehuild, erbij nadenkende wat ik mijn vrouw en kinderen

THIERRY SCHMITTER 99

'We blijven een minderheid, maar we moeten meer uit de kast'

had aangedaan. Maar eenmaal in het revalidatiecentrum in Zwitserland zagen mijn kinderen dat als één grote speeltuin, dus die maakten lol, waardoor ik merkte dat het leven gewoon door ging. Dat verblijf in de Schweizer Paraplegiker Zentrum is mijn redding geweest. Ze waren gericht op sport. En het ziekenhuis en revalidatiecentrum hoorden bij elkaar. Ik ontdekte er dat ik nog steeds veel kon doen in een rolstoel. Maar het moeilijkste was om binnen die vier witte muren te zijn. Ik moest eruit, zo snel als mogelijk. Deed daarom veel extra's, had nooit genoeg aan een standaardprogramma.' Hij ontwaarde tevens de onuitputtelijke overlevingsbron in het verder gezonde lichaam. 'Veel mensen gaan zitten wachten op hulp. Maar er zit een enorme kracht in ons. Het is boeiend wat de mens drijft in moeilijke situaties. Je wordt getrokken door de toekomst.' 'Ik vind het mooi om in die boot op dat grote water op een autonome manier mezelf over te geven aan de natuur en haar elementen; een symbiose met de natuur. Je voelt je één met je omgeving. En je bent geheel op jezelf aangewezen. Als het dan eenmaal lukt, geeft dat een dubbele voldoening.' 'Sinds mijn accident zie en voel ik meer mijn emoties. Ik kan in bepaalde situaties pas vaak later op afstand beter relativeren.' Met als voorname conclusie: 'Zeilen zal het bergbeklimmen nooit kunnen vervangen. Het is voor mij een soort bot om me in vast te bijten. En zoals ik nu bezig ben is het leven zeker de moeite waard.' Ondertussen kwam hij er door huwelijksproblemen enige tijd alleen voor te staan. Reflectie en deceptie vochten om voorrang. 'Ik was teveel met mezelf bezig geweest, deed teveel tegelijkertijd. Dat is één van mijn fouten in mijn leven geweest. Als ik het opnieuw moest doen, zou ik het anders doen. Maar op de manier zoals ik het deed, teveel en stressvol, daarvan zal elke psycholoog zeggen dat het een bekend fenomeen is dat kan leiden tot bijvoorbeeld een burn-out – wat je veel rond die leeftijd ziet – of tot een groot ongeluk.

100 WAS GETEKEND

THIERRY SCHMITTER 101

'Ik heb mijn dip wel gehad. Ben er pas laat over gaan praten. Wij sporters bakenen dat af, dat kwetsbare. Maar ik ben opener geworden. Heb gemerkt dat ik mensen kan raken met mijn emoties, niet alleen met mijn fysieke prestaties. Daarbij zijn er grenzen. Ik werd eens voor een lezing gevraagd door een bedrijf, waarvan mensen te horen hadden gekregen dat ze van kantoor dienden te verwisselen en daar nogal een afstand tussen zat. Mede door mijn verhaal moest duidelijk worden dat dat allemaal niet zo erg was. Prima. Maar ik werd ook gevraagd door een bedrijf om een lezing te geven voor mensen die zojuist hadden vernomen dat ze ontslagen waren en dat dat niet zo erg is. Daar laat ik me niet voor gebruiken. Zo iets is appels met peren vergelijken. Je moet pakken wat je pakken kunt uit mijn verhaal. Ik ben geen goeroe of priester, geen consultant.' De geboren Fransman maakte kennis met de Nederlandse gewoonten toen hij als technicus opgroeide aan de Universiteit van Delft. 'Ik was wel degelijk lid van het Delftsche Studenten Corps, maar dat gezuip... Ik was opgevoed met de norm dat je pas bier drinkt als je dorst hebt, niet op elk moment van de dag. Dat was een cultuurschok voor mij. Het gaf me anderzijds wel de mogelijkheid over andere dingen te praten dan klimmen.' 'Voor vrouwen had ik geen oog. Ik was geobsedeerd door en getrouwd met de berg. Dat is heel lang zo gebleven. Als je dan in een rolstoel belandt, krijg je twijfels. Hoe kijken de vrouwen naar mij? Ben ik nog aantrekkelijk? Inmiddels ben ik erachter gekomen dat een vrouw in een rolstoel ook gewoon sexy kan zijn, aantrekkingskracht heeft. Dat heeft mij ook zelfvertrouwen gegeven en mijn gevoel van eigenwaarde is terug.' De eigenzinnigheid bleef. 'In Athene was het een zware tijd voor mij. Het was gewoon niet mijn omgeving. Ik zag de Paralympische Spelen een beetje als een kunstmatige bedoening. Allemaal gehandicapten bij elkaar. Komt nog eens bij dat de media soms de nadruk legde op het griezelig neerzetten van de handicaps. En steeds mensen om ons heen die ons willen vertroetelen. Alsof we niets zelf kunnen sturen of beslissen. Heb ik ook ooit tegen mijn coach gezegd. Misschien ben ik soms 'oncoachbaar', maar ik wil niet zo behandeld worden alsof ik niets zelf kan. Ik ga dus ook niet met de kudde mee. Ik drink elke avond een biertje; dat mocht niet in Athene. Maar ik heb het mooi binnengesmokkeld. Op de Spelen in Peking zat ik apart van de rest, in Qingdao. Kon ik wel doen wat ik zelf wilde.'

THIERRY SCHMITTER 103

Schmitter heeft meer noten op zijn zang. 'Waarom maken we onderscheid tussen valide sporters en gehandicapte sporters? Ik begrijp dat het systeem er nog niet klaar voor is, maar het zal vooral een kwestie van geld en politiek zijn. Ik weet zeker dat er mensen zijn die het toejuichen. En zelfs het beste businessplan zal ook altijd eerst twijfels oproepen, maar door het geloof van degene die doorzet, kan het toch slagen. Probeer te integreren en stop gehandicapte sporters niet samen in een hokje. Misschien is het maken van aanpassingen soms praktisch, maar menselijk gezien doet het soms pijn hoe men met je omgaat.' 'Ik zou graag in de kernploeg opgenomen willen worden tussen de reguliere olympische sporters. Zodat ik mijn programma kan doen met de zelfde middelen als een olympiër. De trend is er en het zal ooit gebeuren dat er meer geïntegreerd wordt. Ik denk dat dat in de toekomst ook gaat gebeuren met de klasse waarin ik zeil, de éénmansboot 2.4mR. Maar ik blijf niet continue aanschoppen tegen iets wat ik niet kan verplaatsen. Ik ga er omheen. Dat is mijn karakter.' Schmitter kan zowel filosofisch als simplistisch tegen situaties aankijken. 'Ieder mens is daar verschillend in. Ze zeggen wel eens dat je je handicap moet accepteren. Nooit... Accepteren betekent in mijn ogen dat je jezelf erbij neerlegt en dat doe ik niet. Je went eraan, maar ik kijk echt wel verder. Ik heb nog steeds mijn eigen trots. En als ik zo iets ga accepteren, dan valt die in elkaar. Sommige mensen zeggen dan dat zeilen op WK's en de Paralympische Spelen je heel veel hebben gegeven in dat nieuwe leven. Ik ben inderdaad gegroeid als persoon. Maar al die medailles en aandacht wegen niet op tegen een eventuele mogelijkheid dat mijn benen weer normaal zouden werken. Maar ik moet ook eerlijk zijn: als ik extreme klimmer was gebleven was ik misschien al dood geweest... Ik ben dus blij dat ik hier ben.' En zolang hij op deze aarde is, is sport één van de voornaamste levensbronnen, ook met beperking. 'Ik zie een parallel tussen de gehandicapten en de emancipatiebeweging van de vrouw in de zestiger jaren. Maar we moeten nog meer uit de kast. We moeten zelf een plek in de maatschappij zien te veroveren. Het zal moeilijk zijn, want we blijven minderheid. Maar sport biedt ons wel de gelegenheid om je volwaardig in de maatschappij te zetten.'

104 WAS GETEKEND

In die maatschappij laveert hij tussen tal van buitenlandse werknemers op het octrooibureau in Rijswijk. 'Dat werk, waar ik de enige rolstoeler ben op drieneenhalfduizend werknemers, verschaft me op weg naar Peking de mogelijkheid, om naast 110 contactdagen met mijn coach, in ons pand elke dag in de fitnessruimte te zitten. In de industrie had dat niet gekund. Ik ben mijn werkgever daar heel dankbaar voor. Ik zal echter altijd wel naar iets op zoek blijven. Maar dat drijft je ook voort in de toekomst', zegt hij plastisch. 'Ik heb mezelf wel moeten opladen voor Peking, voelde vooral in het laatste deel van vorig jaar de verzadiging bij het zeilen. Dat heb ik altijd al gehad, als ik merk dat in de sport mijn progressie afvlakt. Ik werd steeds derde. Iedereen vindt het fantastisch, maar ik kijk er anders tegenaan. Ik had nog één technisch trucje om de mensen die steeds voor mij eindigen, te pakken.' Maar tot het uitvoeren van die truc kwam het niet. 'Ik had vooraf het gevoel dat ik het wilde afmaken in Qingdao. Mijn missie volbrengen. Er zijn mensen die in mij hebben geïnvesteerd. Dat voelde enerzijds alsof ik verantwoordelijkheid moest afleggen, anderzijds als het begin van een mooie ervaring, de voorbereiding meegerekend. Het halen van Athene 2004 was voor mij het doel om te bewijzen dat ik er bovenop was gekomen na het ongeluk. Ik werd derde. Er was euforie rond mijn medaille, iedereen was blij, had lof voor de prestatie. Dat raakte me wel. Ik was me juist niet zo bewust van die prestatie. Was het ook niet gewend. Je hebt immers geen erepodium in de bergen...'

Vlak voordat zijn boot naar de Chinese kustplaats moest worden getransporteerd, liep zijn preparatie een deuk op. 'Mijn coach heeft me iets meer dan twee maanden voor de Spelen verlaten, dat was wel weer even slikken. Hij deed het zonder overleg en zei dat hij mij niet meer kon coachen omdat hij zich niet ondersteund voelde in zijn werk als coach en mijn motivatie niet in lijn was met zijn ambities. Ik vond die uitleg onmisstreden omdat ik vermoed dat er andere dingen speelden. En ik had misschien een moeilijke tijd achter de rug, maar met mijn derde plaats eind april in Hyères toonde ik dat ik bijzonder gemotiveerd was voor de Spelen. Het heeft me diep teleurgesteld, maar gelukkig

THIERRY SCHMITTER 105

ben ik volwassen en door mijn ervaring emotioneel onafhankelijk genoeg om er mee om te gaan. Het mocht mijn prestatie niet teveel beïnvloeden.' Ronald van Vianen stapte in, als nieuwe coach. 'Pas een maand voor het vertrek trainden we voor het eerst samen. Eenmaal in Qingdao waren er een week voor het toernooi goede windcondities, maar toen we van start gingen moesten we het grotendeels zonder wind doen. Het komt bij zeilen vooral aan op regelmatigheid en het was daar moeilijk om constant te zijn. Dat zag je ook terug in de uitslagen. De laatste racedag bepaalde pas het uiteindelijke klassement. En de nummer zes eindigde nog als tweede.' Schmitter werd vijfde. 'Een verkeerde keuze werd meteen afgestraft; je wordt ingehaald en komt er niet meer langs. De boot moet telkens

opnieuw getrimd worden en omdat we deze condities in Nederland niet hebben, is het moeilijk ervaring op te doen. In Scheveningen heb je geen zeebriesje, maar echte wind. Je zit met techniek en bootsnelheid en gedurende de week, toen we een paar keer naar de boot hadden gekken, ging het trimmen beter. Tot de laatste dag van de tien races had ik medailliekansen. Het verschil met voorgaande jaren was dat de top breder is geworden. Ik was deze omstandigheden gewoon niet gewend. Heb ook niet ondermaats gepresteerd. Iedereen was wisselvallig; dat gaf aan hoe moeilijk de omstandigheden waren. Dus ik kan die vijfde plaats wel relativeren. Ik ben een race als eerste geëindigd, een keer als tweede en een keer als derde. Op de voorlaatste dag had

106 WAS GETEKEND

Dus wat met mij gebeurde, is volgens het boekje... Ik stond voor de keuze om als bedonderd man verder door het leven te gaan of het gezin uit elkaar te laten klappen. Ik voelde me bij de naderende breuk met mijn vrouw als een kruimel op de grond, mijn gevoel van eigenwaarde was ik helemaal verloren, ik had slapeloze nachten. Het was misschien de moeilijkste beslissing in mijn leven om mijn kinderen niet meer in gezinsverband te kunnen zien, maar er was voor mij geen andere weg mogelijk.' Hij bemerkte dat een deel van het hebben van empathie voor andere mensen, voor zijn omgeving, onderontwikkeld was. 'Als bergbeklimmer ben je op een bepaalde manier naakt, omdat je jezelf hebt, de berg, de stilte, je hoeft je aan niets en niemand te conformeren. Dat maakt je inderdaad egoïstisch en dat heb ik ook wel eens als verwijt gekregen. Ik zeg het wel eens als ik ergens een lezing geef. Een bergklimmer ziet een berg niet als vijandelijke omgeving zoals de toerist zou doen maar als een speeltuin waar hij zichzelf psychologisch en lichamelijk kan overtreffen. Met andere worden, om een vergelijking met een gewone sport te maken, het berglandschap is de arena, de bergbeklimmer is tegelijkertijd atleet en publiek. Je bent dus in competitie met jezelf. De klimmer hoeft niet zo nodig de erkenning van zijn omgeving. Die erkenning zit in jezelf. Zo voel ik dat ook als ik aan het zeilen ben.'

Hij is niet zozeer bezig met zijn omgeving en met wat men van hem vindt. 'Het zou arrogant zijn als ik zou zeggen dat ik het niet leuk vind om waardering te krijgen voor iets wat ik gedaan heb op sportgebied. Maar het is niet mijn brandstof. Ik heb laten zien dat ik me, zelfstandig, in een rolstoel in de maatschappij heb kunnen neerzetten.' Zijn voormalige vrouw was eveneens een klimmer. 'Ik heb weinig met haar geklommen want ik vond het te gevaarlijk. Dat is gekomen na het ongeluk met de allereerste vriendin waar ik net verliefd op was geworden. Destijds ben ik met haar samen op een gletsjer gaan wandelen. Voor mijn neus viel ze in een spleet en overleed... 'Dat pantsert je ziel. Dan ga je je beschermen richting je omgeving. Ik respecteer iedereen, maar ik wil soms ook met rust gelaten worden.'

ik door moeten breken, dan had ik het podium gehaald. Mijn verwachtingen van ruim voor het toernooi waren natuurlijk gebaseerd op mijn laatste prestaties. Maar ik wist dat ik een gemankeerde voorbereiding had. Eerst het privé-gebeuren en als de coach twee maanden van tevoren afhaakt, is er geen sprake van een ideale campagne. Dat is een linksrechtsslap. Het positieve is dat ik weet waar het aan ligt en ik moet leren van de dalen. Het is alleen jammer dat dat nu gebeurt. Sportief gezien moet je het nooit als verloren tijd beschouwen.' 'Toen het toernooi af was, had ik wel het gevoel dat het zeilen nog leuk is. Ik wil zeker andere dingen gaan uitproberen, zoals kitesurfen. Maar ik kan me als zeiler nog verbeteren. De middelen zijn beschikbaar, het gaat erom dat ik meer tijd vrij moet kunnen maken van mijn werk, anders kan ik niet meer trainingsuren maken. Het negatieve is dat ik een coach verloor voor Qingdao, het positieve is dat ik er een won. Het klikt tussen Ronald en mij. De timing was alleen een beetje verkeerd. Maar daar kan ik gelukkig dwars doorheen kijken. Ik was best teleurgesteld in mezelf qua prestatie, maar ik ga niet mijn kop in het zand steken. Geen toppen zonder dalen.' Hoe lang en in welke mate hij doorzeilt, is nog de vraag. 'Het leven kan een bocht gaan krijgen. Het wordt tijd om de rol van vader goed te gaan vervullen, ook al zal dat niet meer zijn in gezinsverband. Daar ben ik psychisch en mentaal dan ook klaar voor. Het wil niet zeggen dat ik stop met het aangaan van spontane projecten, maar ik moet bekijken of een vierjarig project zoals de Spelen nog haalbaar is. Het is gewoonweg ingrijpend voor je omgeving. Je moet ook bezien hoe je reageert als de Spelen wat langer voorbij zijn. Na Athene was er ook de leegte en had ik een dip. Elke sporter zal, denk ik, 'een post-olympisch/paralympisch-syndroom' hebben. Nee, extreme sporten ga ik niet meer doen. Ik wil niet het risico lopen op doorligplekken of gebroken armen. Ik heb het er niet meer voor over om maanden in het ziekenhuis te liggen; mijn onafhankelijkheid is mij nu te dierbaar. Ik heb een andere uitdaging op het oog: in een grote catamaran zeilen op het open water. Maar dan zonder competitie. Of met mijn handbike in Tibet te gaan fietsen.' Het hart van de vrijbuiters klopt onverminderd voort.

THIERRY SCHMITTER 107